

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.15

О. В. ПАТЛАЧУК

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ ПРИРОДООХОРОННИХ НОРМ КОДЕКСУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ 1984 р.

Досліджено особливості юридичної техніки природоохоронних норм Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення 1984 р. на основі розгляду таких правил, як: структурні, мовні, логічні, формальні, змістовні. За допомогою розрахунків кількісних показників показано, що найбільша кількість знаків припадає на адміністративні порушення у сфері охорони лісів, а найменша спостерігається у сфері рослинного світу. Доведено, що в абсолютній більшості випадків норми, пов'язані з охороною природи, не включають гіпотезу, а тільки диспозицію та санкцію.

***Ключові слова:** охорона природа, адміністративна відповідальність, штрафні санкції, кількісні показники.*

Patlachuk Oleksandr. Features of legal technology of enviromental protection norms of the code of Ukrainian SSR on administrative offences 1984

The article deals with the features of legal technique of environmental protection norms of the Code of the Ukrainian SSR on administrative offences 1984, on the basis of consideration of such rules as structural, linguistic, logical, formal and informative. It is shown that the greatest number of signs is allocated to administrative offences in the field of forest protection and the smallest to the plant world by the calculations of quantitative indicators. It is proved that in the vast

majority of cases, norms related to the protection of nature do not include the hypothesis only the disposition and sanction.

Key words: *protection nature, administrative responsibility, penal sanctions, quantitative indicators.*

Актуальність теми дослідження пов'язана з питаннями юридичної техніки, яка забезпечує досконалість, повноту, стислість, точність, несуперечність нормативно-правових актів та включає способи їх оформлення, змін і внесення доповнень. Юридична техніка виконує важливу роль у правовому регулюванні охорони об'єктів природного середовища та має забезпечувати високу ефективність нормативного матеріалу. Недостатній рівень розробок у цій сфері знижує рівень практичної реалізації нормативно-правових актів. На жаль, в Україні досі не прийнятий спеціальний законодавчий акт, присвячений порядку оформлення та підготовки нормативно-правових актів, який відповідає розробленим юридичною наукою вимогам. Відсутність такого документа впливає на ефективність природоохоронного законодавства, яке не в змозі надійно захистити такі об'єкти від протиправних посягань. Для природоохоронного права протягом усього періоду його розвитку характерне широке застосування адміністративних норм, спрямованих на захист таких об'єктів від правопорушень і притягнення винних до адміністративної відповідальності. Інтерес до юридичної техніки Кодексу УРСР про адміністративні правопорушення 1984 р. є не випадковим, оскільки в ньому вперше було встановлено адміністративно-правову відповідальність за правопорушення у сфері природи, пов'язані з такими об'єктами, як земля, надра, ліси, водні об'єкти, атмосферне повітря, природно-заповідний фонд. Таким чином, історичний досвід використання адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері природи потребує розгляду та більш детального вивчення з метою недопущення помилок, які існували в минулому.

Аналіз публікацій показує, що нормативно-правові акти у сфері охорони природи рідко розглядалися з позиції юридичної техніки. Розгляд наукових досліджень показує доцільність

їх розділення на три групи. До першої групи належать наукові публікації, присвячені питанням юридичної техніки, серед яких праці В.М. Баранова, С.О. Боголюбова, Л.К. Давидової, В.М. Карташова, Т.В. Кашаніної, О.О. Красавчикова, Л.М. Легін, І.І. Оніщука, А.С. Піголкіна, А.Ю. Пуряєвої, Ю.О. Тихомирова, І.Д. Шутака. Друга група праць включає в себе публікації, присвячені питанням охорони природи, до числа яких належать дослідження М.М. Бринчука, А.П. Гетьмана, І.В. Гиренко, О.К. Голиченкова, О.Л. Дубовик, В.В. Круглова, В.Л. Мунтяна, Б.Г. Розовського, Ю.С. Шемшученка, в яких питання юридичної техніки розглядалися побіжно при розробці більш загальних питань. Третя група — незначна за обсягом та кількістю дослідників, які розглядали питання юридичної техніки природоохоронних актів, до якої належать праці О.М. Краснова («Юридична техніка російського екологічного законодавства» 2008 р.), А.О. Золотарьової, Б.В. Кіндюка, Л.Г. Ключанової, О.Л. Копиленка. У цілому це питання є «білою плямою» в юридичній науці та вимагає подальшої розробки.

Юридична техніка у своєму розвитку пройшла достатньо складний шлях та лише в сучасний період різко збільшився інтерес до її положень. Однією з перших розробок, присвячених цьому питанню, була праця Єремії Бентама (1748–1832 рр.) «Міркування про цивільне і кримінальне законодавство», в якій розглядався зміст законів, правила їх підготовки та внутрішньої побудови. Загальні основи юридичної техніки було закладено в дореволюційний період, а серед досліджень, присвячених цьому питанню, необхідно відмітити працю Є.В. Васьковського «Керівництво до тлумачення і застосування законів для початківців юристів» (Москва, 1913 р.). У перші роки радянської влади розглядалися такі аспекти юридичної техніки, як термінологія, стиль, мова законодавства, проведення кодифікації, що знайшло відображення в працях: І. Жуков «Чи потрібна раціоналізація законодавства» 1930 р., Л.І. Дембо «Проблеми кодифікації радянського права» 1947 р., М.В. Миронов «Про форму і стиль правових актів» 1960 р.

Нині, як зазначає І.Д. Шутак, юридична техніка становить сукупність методів, засобів і прийомів, які використовуються відповідно до прийнятих правил при розробці та систематизації нормативно-правових актів для забезпечення їх досконалості¹.

З іншого боку, необхідно розглянути особливості адміністративної відповідальності, яка застосовувалась у сфері охорони природних об'єктів. Як відзначає Ю.С. Шемшученко, у радянський період адміністративна відповідальність становила собою відповідальність перед державою та інструмент впливу на економічні відносини для забезпечення потреб будівництва соціалістичної держави². Відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері охорони природи була спрямована на підвищення ефективності використання природних об'єктів, ужиття заходів щодо їх захисту від самовільного використання, недопущення забруднення, засмічення та пошкодження, охорону цінних елементів природи. Такій підхід знайшов відображення в юридичній техніці норм адміністративного права, на яку впливали роз'єднаність актів, наявність дублювання в реалізації повноважень і компетенції різних органів державної влади. Одним із перших кодифікованих актів, у яких встановлювалась відповідальність за правопорушення, пов'язані з охороною природи, був Адміністративний кодекс УСРР 1927 р. У ньому ст. 74 була присвячена питанням, пов'язаним з охороною лісів, у якій встановлювався штраф 15 крб. за порушення правил використання лісів, незаконні рубки, знищення лісів. У кодексі передбачалась компенсація за шкоду, завдану цьому природному ресурсу, розмір якої встановлювався згідно з чинними таксами. Особливістю адміністративних актів, які діяли в УРСР у сфері охорони природи, була значна кількість державних органів, наділених правами на призначення покарання, а також посадових осіб, яким держава делегувала право складати адміністративні акти про правопорушення, визначати вид покарання та розміри штрафу за скоєння правопорушення. Одночасно адміністративні правопорушення розглядались як: 1) реакція держави на вчинення адміністративного правопорушення; 2) міра відповідальності за адміністративне правопору-

шення; 3) санкції за скоєний адміністративний проступок чи правопорушення, передбачене адміністративною практикою; 4) вираження негативної оцінки держави щодо скоєного правопорушення; 5) вид адміністративного примусу та міра державного впливу на правопорушника. Особливістю нормативно-правових актів у сфері охорони природи було широке використання норм адміністративного права з причини того, що такі правопорушення не становили собою високого ступеня суспільної небезпеки. Однією з причин прийняття КУпАП стало затвердження Основ законодавства СРСР і союзних республік 1984 р. про адміністративні правопорушення, згідно з якими кожна із союзних республік мусила прийняти відповідний документ. З іншого боку, в УРСР діяла значна кількість нормативно-правових актів, у яких встановлювалась адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері природи, з цієї причини виникла необхідність у їх систематизації та підготовки нового кодифікованого акта.

При написанні цієї статті використовувалася методика, яка базується на таких правилах юридичної техніки: 1) відповідність змісту та назви нормативно-правового акта; 2) вимога законності; 3) змістовні правила; 4) логічна послідовність; 5) структурні правила; 6) кількісні показники; 7) мовні правила; 8) формальні правила.

I. Аналіз першого правила показує, що зміст цього законодавчого акта відповідає його назві — кодекс — з причини того, що в ньому містяться систематизовані норми адміністративного права. Назва Глави 7 «Адміністративні правопорушення в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури» також відповідає його змісту з причини того, що в ній викладені норми адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з різними видами природних об'єктів.

II. Вимога законності означає, що положення нормативно-правового акта за своїм змістом мають відповідати загальноновизнаним нормам конституції та чинним у той історичний період законодавчим актам. Отже, положення КУпАП мають

відповідати змісту Конституції УРСР 1978 р., а природоохоронні норми — Закону «Про охорону природи УРСР» 1960 р., Земельному кодексу УРСР 1970 р., Водному кодексу 1972 р., Кодексу про надра 1976 р., Лісовому кодексу УРСР 1979 р. та іншим актам. Розгляд Конституції УРСР 1978 р. показує, що питання правової охорони природи розглядалися у ст. 18, згідно з якою передавалося вжиття заходів для охорони і науково обґрунтованого, раціонального використання природних об'єктів для збереження в чистоті повітря і води, забезпечення відтворення природних багатств і поліпшення середовища, яке оточує людину. Одночасно з цим ст. 65 Конституції УРСР 1978 р. вказувала, що громадяни України зобов'язані берегти природу, охороняти її багатства та захищати від негативного впливу.

III. Змістовні правила допомагають співвіднести виконання юридичних дій з реальними обставинами: місце суспільних відносин у сфері правового регулювання, однорідність правового регулювання, правильний вибір галузі права, вибір правової форми. Отже, норми, викладені у Главі 7, становлять собою однорідний матеріал з причини того, що комплексно охоплюють значну кількість природних об'єктів. У змістовних правилах визначаються способи застосування і межі правового регулювання нормативно-правового акта у сфері природоохоронної діяльності. Ці правила передбачають їх повноту, і з цієї причини статті КУпАП, присвячені охороні природи, охоплюють значну кількість природних об'єктів. До змістовних правил входить положення, яке отримало принцип економії, що полягає в такому. Текст норми має характеризуватися оптимальним обсягом, що виключає як недостатній обсяг матеріалу, так і його надмірність. На важливість принципу економії текстового матеріалу звертав увагу Рудольф фон Єринг (1818–1892 рр.), який іменував його «законом ощадливості». З практичної точки зору це правило належить до числа таких, які важко реалізувати в юридичній техніці, оскільки вони вимагають домогтися балансу між економією матеріалу, точністю і ясністю, що буває досить складно. Наприклад, ст. 57 КУпАП

включає в себе положення стосовно того, що гірничі виробітки, бурові свердловини, які ліквідуються або консервуються, мусять бути приведені у стан, що забезпечує безпеку населення. Незначний обсяг цієї диспозиції не означає простоти її виконання з причини того, що необхідно використати спеціальні правила та інструкції, на основі яких появляється можливість вирішити це завдання.

IV. Логіка викладення матеріалу пов'язана з однаковим розумінням термінів, узгодженістю різних частин усього документа або розділу, відсутністю суперечностей між правовими нормами, які складають його зміст. Як зазначає Г.І. Бойко, логічна побудова нормативного матеріалу дозволяє подолати стихійність у його викладенні, а абстрактні поняття трансформуються в позитивно правові норми³. На думку науковця, логіка викладення нормативного матеріалу, з одного боку, виступає результатом правотворчого конструювання змісту акта, а з іншого — правозастосовним матеріалом для практичної реалізації. Отже, розгляд змісту Глави 7 показує відсутність суперечностей між статтями, які ввійшли до її складу, оскільки питання охорони конкретних природних об'єктів чітко відокремлені один від одного. Текстовий матеріал побудований за характерним для природоохоронної сфери принципом викладення адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з найбільш цінними для суспільства природними об'єктами. У залежності від їх виду та цінностей встановлюються штрафні санкції, які мають чотири градації — 10, 30, 50 та 100 крб. Логіку викладення матеріалу можна дослідити на прикладі розташування статей, встановлюючи відповідальність за порушення правил: полювання — ст. 85, рибальства — ст. 86, охорони середовища тварин — ст. 87 та ін.

Одночасно з цим у Главі 1 КУпАП «Загальні положення» відсутні роз'яснення термінів та їх змісту, що значно ускладнює встановлення ознак правопорушень. При цьому Глава 7 містить такі терміни, як: «псування», «забруднення», «безгосподарське використання», «самовільна забудова», «засмічення», «пошкодження», «жорстоке поводження з тваринами»,

що потребують визначення, оскільки відсутність таких роз'яснень ускладнює використання КУпАП на практиці. Наприклад, термін «псування сільськогосподарських земель» використовується у ст. 52, диспозиція якої містить вказівку на забруднення такого об'єкта природи відходами та стічними водами. При цьому під цим поняттям можуть розумітися різні форми негативного впливу: зіпсованість, непридатність землі, виведення її із сільськогосподарського обігу, що може бути здійснено шляхом підпалу стерні, роздроблення ґрунту або вибуху.

V. Структурні правила забезпечують цілісність документа, системність матеріалу та викладення в ньому в повному обсязі інформації, необхідної для правового регулювання. Як вказує В.О. Томін, за допомогою структурних правил забезпечується ефективна передача правової інформації спрощенням користування нормативно-правовими актами⁴. З цієї точки зору доцільно дослідити структуру викладення матеріалу, яка була застосована у змісті КУпАП. Дослідження побудови такого ланцюга природних об'єктів показує, що їх перелік починається зі статей, присвячених земельним питанням, до яких належать: надра, вода, ліси, атмосферне повітря, тваринний, рослинний світ, об'єкти ПЗФ. Близький за змістом порядок переліку таких об'єктів був закріплений у ст. 18 Конституції УРСР 1978 р., у якому на першому місці була земля, надра, водні об'єкти, рослинний та тваринний світ, що доводить наявність однакового підходу, який використали автори обох документів. До структурних правил належить дотримання певних конструкцій, тобто чітких, відпрацьованих юридичною наукою типових схем побудови та викладення нормативно-правового матеріалу. Наприклад, статті, пов'язані з водними об'єктами (ст.ст. 59–61), охоплюють три напрями їх правової охорони. Стаття 59 встановлює адміністративну відповідальність за порушення правил охорони водних ресурсів у вигляді забруднення, засмічення шляхом введення в експлуатацію підприємств, комунальних та інших об'єктів без спеціальних споруд і пристроїв з очищення стоків. Другий напрям, пов'язаний з використанням води без узгодження з планами користування,

самовільним проведенням гідротехнічних робіт та її безгосподарним використанням, знайшов відображення у ст. 60. Третій напрям включає в себе пошкодження водогосподарських споруд та пристроїв, а також порушення правил їх експлуатації. Таким чином, ця група статей містить єдину конструкцію стосовно охорони водних об'єктів, але окремо розглядає кожний з напрямів їх збереження та захисту від негативного впливу. При розгляді юридичної техніки необхідно зазначити, що в них порушується класична трьохелементна структура норми, тобто поділення на гіпотезу, диспозицію та санкцію. У більшості статей КУпАП норми, пов'язані з охороною природи, не містять у собі гіпотези, тобто умов, при виникненні яких ця норма підлягає застосуванню, а також перелік осіб, стосовно яких вона застосовується.

Другим елементом норми є диспозиція, яка містить правила поведінки при настанні певних умов, що підрозділяється на три види: а) проста; б) описова; в) довідкова, яка відсилає до іншої норми закону. Наприклад, у ст. 77 диспозиція вказує про «порушення вимог пожежної безпеки в лісах», тобто, згідно з цією класифікацією, вона належить до простої, тобто описує варіант поведінки, не розкриваючи і не пояснюючи його зміст. Доказом цього положення є та обставина, що «порушення вимог пожежної безпеки в лісах» може бути результатом таких подій, як підпал лісу, випадковість підпалення рослинності навколо лісового масиву, непогашене багаття, проведення робіт, внаслідок яких сталася лісова пожежа. Третій елемент норми в юридичній техніці поділяється на три види: а) штрафні чи каральні; б) міри запобіжного впливу; в) заходи захисту осіб від неправомірних дій. Розглядаючи санкції норм, пов'язаних з охороною природи, можна дійти висновку, що за своїм змістом у більшості випадків вони належать до штрафних. Винятком є ст.ст. 78, 79, 80, 82–85, 89, 92, в яких вказується на можливість використання попередження як санкції за скоєне правопорушення.

VI. Кількісні показники використовувались як інструмент юридичної техніки з метою більш детального дослідження роз-

поділення матеріалу, виявлення пріоритетних напрямів, до яких належать питання, яким законодавець надав найбільшу кількість текстового матеріалу. Для вирішення цього завдання було використано методику, що її запропонували О.Л. Копиленко та Б.В. Кіндюк, яка включає розрахунки кількості знаків у нормі, главі та в нормативно-правовому акті, а також їх перерахунок у відносній величині⁵. Проведенні розрахунки кількості знаків показали, що загальний обсяг Глави 7 становить 16 100 зн. та має 41 статтю⁶. За результатами проведеного дослідження, на підставі обчислення сум знаків у статтях, присвячених різним елементам природи, було побудовано графік коливань кількості знаків залежно від виду природних об'єктів.

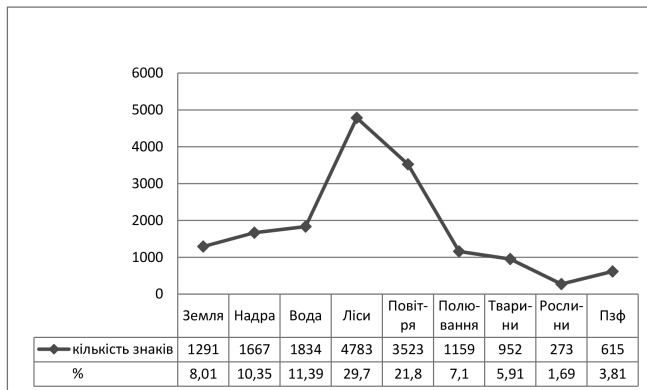

Рис. 1. Коливання кількості знаків залежно від об'єктів правової охорони

Найбільший обсяг текстового матеріалу — 29,7 % від загальної кількості знаків — припадає на статті, які присвячуються охороні лісів, друге місце посідає охорона повітря — 21,8 %, третє — охорона надр — 10,3 %, а найменшу кількість знаків — 1,69 % — зафіксовано у ст. 90, присвяченій охороні рослин. Отримані результати показують, що законодавець приділив найбільшу увагу охороні лісів, що пов'язано з тією обставиною, що лісистість України складає лише 12 % її території та цей природний ресурс має для країни значну цінність.

Інтерес викликає та обставина, що найбільша кількість знаків у статтях КУпАП припадає на ст. 57, у якій регламентується адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з надрами — 1 116 зн., що складає 7 % від загального обсягу знаків цієї глави. Такий результат пов'язаний з тим, що охорона надр становить собою складний процес, до якого входять правила їх охорони, захист від шкідливого впливу робіт, пов'язаних з користуванням ними, необхідність захисту від пошкоджень геодезичних знаків. Тому законодавець зібрав у одній статті комплекс цих вимог, до якого додатково ввів вибірково відробку родовищ, невиконання вимог з охорони населення від негативного впливу, а також збереження родовищ, гірничих виробок та свердловин.

VII. Мовні правила становлять собою важливу вимогу юридичної техніки, оскільки положення кодифікованого акта мають виконувати громадяни, а це вимагає зрозумілості змісту його приписів. Як зазначає О.О. Іванюк, мова адміністративних правозастосовних актів за своєю термінологією і стилем не має розходитися з мовою, прийнятою в конкретний історичний період юридичної науки⁷. Розгляд цих правил показує, що Глава 7 КУпАП викладена в простій і ясній формі та дає повне уявлення стосовно необхідної поведінки в кожній конкретній ситуації, пов'язаної з природоохоронними об'єктами. Наприклад, ст. 56 ясно та зрозуміло вказує на відповідальність у вигляді штрафу до 10 крб за знищення громадянами межових знаків землекористування. До цієї групи вимог належить точність нормативно-правового акта, що можна дослідити на прикладі ст. 59, у якій вказано, що введення в експлуатацію підприємств, комунальних та інших об'єктів без споруд і пристроїв, що запобігають забрудненню та засміченню вод, тягне за собою накладення штрафу на службових осіб до 100 крб. Іншим видом мовних правил є доступність акта, що можна дослідити на прикладі включення до його змісту простих термінів, фраз, загальноновживаних та зрозумілих більшості населення. Наприклад, ст. 85 вказує, що полювання без належного дозволу в недозволених місцях або в заборонені строки, забо-

роненими знаряддями тягне за собою накладення штрафу в розмірі до 50 крб з конфіскацією рушниць чи без такої або позбавлення права полювання. Особи, які займались мисливством, добре розуміли негативні наслідки, які мають такі міри відповідальності, як конфіскація рушниць, позбавлення права полювання, тобто вилучення квитка мисливця, що вимагало знову зібрати значну кількість документів, пройти медичну комісію, скласти іспити та провести стрільби. У змісті Глави 7 відсутні іноземні слова, архаїчні вирази, складні конструкції диспозиції з діеприкетметниковими та діеприслівниковими оборотами, тобто документ був підготовлений мовою, яку використовувала в той історичний період більшість населення УРСР. При розгляді формулювань норм цього розділу необхідно зазначити наявність певного стандарту стереотипності при викладенні диспозиції та штрафних санкцій, а також граматичної однаковості.

VIII. Формальні правила можна дослідити на прикладі того, що кодифікований акт мав назву — Кодекс Української РСР про адміністративні правопорушення, у тексті вказувалось про Постанову Верховної Ради Української РСР, згідно з якою вводився кодекс у дію, а також визначалась дата прийняття, номер правового акта та посади і прізвища відповідальних осіб, які його затвердили.

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки. I. Розгляд юридичної техніки КУпАП показує, що акт готувався на підставі Конституції УРСР 1978 р., а логічні схеми переліку природних об'єктів двох актів збігаються між собою. II. Аналіз структурних правил показує дотримання у змісті норм КУпАП типових схем побудови та відсутність у більшості норм гіпотези, що свідчить про недоліки юридичної техніки. III. Дослідження мовних правил показує, що норми КУпАП викладені в простій і ясній формі та дають повне уявлення стосовно ознак відповідальності за правопорушення у сфері охорони природи. У змісті КУпАП відсутні складні слова, конструкції, диспозиції зі складними оборотами, тобто документ підготовлений мовою, яка використовувалась у той

історичний період. IV. Проведені розрахунки кількісних показників показали, що найбільша кількість знаків — 29,7 % — припадає на норми, в яких регламентується адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з лісами, друге місце посідають правопорушення, пов'язані з атмосферним повітрям — 21,8 %, що свідчить про значну увагу законодавця до збереження цих природних ресурсів.

1. Шутак И.Д. Мониторинг правоприменения как действенное средство повышения качества правотворческой стратегии, тактики, техники. *Юридическая техника*. 2015. № 9. С. 835—838. 2. Шемшученко Ю.С., Мунтян В. Л., Розовский Б.Г. Юридическая ответственность в области охраны окружающей среды. Киев: Наук. думка, 1978. С. 3. 3. Неліпович (Бойко) Г.І. Юридична конструкція як засіб структурування правової інформації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Івано-Франківськ: Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, 2017. С. 15. 4. Томин В.А. Юридическая техника: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский юридический институт (филиал) Академии Генеральной прокуратуры Российской Федерации, 2015. С. 25. 5. Копиленко О.Л., Кіндюк Б.В. Теоретичні засади використання кількісних показників у дослідженнях пам'яток права. *Юридична Україна*. 2016. № 7—8. С. 4—12. 6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : прийнятий 18 грудня 1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки*. 1984. № 51. Ст. 1122. 7. Иванюк О.А. Административная правоприменительная юридическая техника: постановка проблемы. *Юридическая техника*. 2009. № 3. с. 424.

Patlachuk Oleksandr. Features of legal technology of environmental protection norms of the code of Ukrainian SSR on administrative offences 1984

The article deals with the features of legal technique of environmental protection norms of the Code of the Ukrainian RSR on administrative offences 1984, on the basis of consideration of such rules of legal technique: the correspondence of the contents and names of legal act; meaningful rules; logical sequence; structural rules; quantitative indicators; language rules and formal rules. Thus, the analysis of the first rule shows that the content of this legislative act corresponds to its name - the code, due to the fact that it contains systematic rules of administrative law. The requirement of legality means that the provisions of a legal act in their content must conform to generally accepted norms of the constitution and the legislative acts in force in that historical period. Content rules help to correlate the implementation of legal actions with real circumstances: the place of social relations in the field of legal regulation,

the uniformity of legal regulation, the right choice of the field of law, the choice of legal form. Therefore, the rules outlined in Chapter 7 are a homogeneous material because of the fact that they cover a large number of natural objects in a complex manner. Consideration of legal technique of Ukrainian Code of Administrative Offences shows that the act was prepared on the basis of the Constitution of the Ukrainian SSR in 1978 and the logical schemes of the list of natural objects of the two acts coincide. Analysis of structural rules shows compliance with the content of the norms of Ukrainian Code of Administrative Offences typical construction schemes and the absence of the majority of the rules of the hypothesis, indicating the limitations of legal technology. Calculations of quantitative indicators showed that the largest number of signs — 29.7% falls on the rules that regulate the administrative responsibility for offenses associated with forests, on the second place are violations related to atmospheric air — 21.8%, as evidenced about the legislator's considerable attention to the preservation of these natural resources. The study of linguistic rules shows that the norms of Ukrainian Code of Administrative Offences are set out in a clear and explicit form and give a complete picture of the signs of responsibility for violations in the field of nature conservation. In the contents of Ukrainian Code of Administrative Offences, there are no complicated words, dispositions with difficult turns, that shows a document prepared in the language used in that historical period. Formal rules can be explored on the example of the fact that the codified act was called the Code of the RSR on administrative offenses, the text indicated the Decree of the Supreme Soviet of the Ukrainian RSR, according to which the Code was introduced, as well as the date of adoption, the number of the right act and the position and surname responsible persons who approved it.

Key words: protection nature, administrative responsibility, penal sanctions, quantitative indicators.